

Razvoj sportsko-rekreacijskog turizma na području Slunja

Stepić, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:492433>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Katarina Stepić

**RAZVOJ SPORTSKO-REKREACIJSKOG TURIZMA
NA PODRUČJU SLUNJA**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2016.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Katarina Stepić

**RAZVOJ SPORTSKO-REKREACIJSKOG TURIZMA
NA PODRUČJU SLUNJA**

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Turizam i sport

Mentor: Mateja Petračić, dipl.oec.

Matični broj studenta: 0618611039

Karlovac, rujan, 2016.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici Mateji Petračić, dipl.oec što je prihvatila mentorstvo za ovaj završni rad te se zahvaljujem na savjetima pruženim tijekom pisanja rada. Zahvaljujem se svim profesorima na pruženom znanju tijekom studija. Također, želim se zahvaliti svojim kolegama i kolegicama koji su mi uljepšali vrijeme studiranja. Posebno se zahvaljujem svojim roditeljima i ostalim članovima obitelji na pruženoj podršci i razumijevanju za vrijeme studiranja i pisanja završnog rada.

SAŽETAK

Ovim radom opisuju se ključni pojmovi vezani za sportski turizam. Definiraju se značajni pojmovi, poput sportskog turizma, sportske rekreacije, kao i aktivnog odmora. Navode i analiziraju se faktori i karakteristike turističke potražnje, kao i objektivne i subjektivne turističke potrebe. Sportsko-rekreacijski turizam može biti oblikovan kao zimski sportsko-rekreacijski turizam, ljetni sportsko-rekreacijski turizam, nautički, lovni i ribolovni te još mnogo toga. S obzirom da je tema ovog rada sportski turizam u Slunju, to područje je najviše obrađeno. Naglasak je stavljen na aktivan odmor, s obzirom da je ta vrsta sportskog turizma najzastupljenija u gradu Slunju. Aktivan odmor na tom području obuhvaća šetnju prirodom ili vodeničarskim naseljem, Rastokama. Uz šetnju, moguće je bicikliranje, planinarenje, nedavno uvedeno nordijsko hodanje, jahanje, kuglanje te plivanje. Zanimljivu sportsku ponudu, također, može se pronaći i u bliskoj okolici grada Slunja.

KLJUČNE RIJEČI: sportski turizam, sportska rekreacija, aktivan odmor, grad Slunj

SUMMARY

This paper describes the key point related to sports tourism. Explanations are given of significant concepts, such as sports tourism, sports and recreation, as well as an active holiday. There are stated and analyzed factors and characteristics of tourist demand, as well as objective and subjective needs of tourists. Sports and recreational tourism can be designed as a winter sport and recreational tourism, summer sports and recreational tourism, nautical, hunting, fishing and more. Given that the theme of this paper is sports tourism in Slunj, this area is the most processed. Emphasis is placed on active holidays, considering that this type of sport tourism is most common in Slunj. Active holidays in that area include nature walks or walking through watermill village, Rastoke. In addition to walking, it is possible to go cycling, hiking, recently introduced Nordic walking, horseback riding, bowling and swimming. An interesting sports offer, can also be found in the near vicinity of the town of Slunj.

KEY WORDS: sports tourism, sports recreation, active holiday, Slunj city

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka, metode obrade i prikupljanja podataka.....	1
1.3. Struktura i sadržaj rada.....	1
2. POJMOVNO ODREĐENJE SPORTSKOG TURIZMA	3
3. FAKTORI I KARAKTERISTIKE TURISTIČKE POTRAŽNJE U ODREĐENOJ TURISTIČKOJ DESTINACIJI	5
4. ZNAČAJKE TURIZMA I SPORTA U SUVREMENOM SVIJETU	7
5. MEĐUOVISNOST TURIZMA, SPORTA I SPORTSKE REKREACIJE	9
5.1. Faktori razvoja turizma i sporta.....	11
5.2. Sport i sportska rekreacija kao motivi turističkih putovanja.....	13
5.3. Razvoj sportsko-rekreacijskog turizma.....	15
5.4. Pretpostavke za razvoj sportskog turizma u Hrvatskoj.....	18
6. AKTIVNI ODMOR NA PODRUČJU SLUNJA	20
6.1. Vrste aktivnog odmora u Slunju.....	21
7. SPORTSKO REKREACIJSKE AKTIVNOSTI NA PODRUČJU SLUNJA I OKOLICE	28
8. ANALIZA TURISTIČKOG PROMETA I MOGUĆNOST RAZVOJA AKTIVNOG ODMORA NA PODRUČJU SLUNJA I OKOLICE	36
9. ZAKLJUČAK	41
LITERATURA	42

POPIS TABLICA.....	44
POPIS ILUSTRACIJA.....	45

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada je sportski turizam, sportska rekreacija i aktivan odmor na području Slunja. Cilj rada je prikazati koji su oblici sportskog turizma u Slunju i u okolici Slunja, što obuhvaća aktivan odmor na tom području te koje su mogućnosti budućeg razvoja sportskog turizma.

1.2. Izvori podataka, metode obrade i prikupljanja podataka

Izvori podataka koji su korišteni za pisanje ovog rada su različite stručne knjige te razne internetske stranice. Osim navedenog korišteni su i podaci izravno od djelatnika iz Turističke zajednice grada Slunja te podaci iz Odsjeka za gospodarstvo jedinstvenog upravnog odjela grada Slunja. Za prikupljanje podataka korištena je metoda desk istraživanje, a za obradu podataka metoda kompilacije i metoda analize.

1.3. Struktura i sadržaj rada

Rad se raščlanjuje na nekoliko bitnih dijelova i na kraju se sve spaja u zaključku. Prvi dio rada je uvod koji se raščlanjuje na predmet i cilj rada, izvore podataka, metode obrade i prikupljanje podataka te strukturu i sadržaj rada. Drugo poglavlje objašnjava pojam sportskog turizma, zatim su Faktori i karakteristike turističke potražnje u određenoj turističkoj destinaciji. Četvrto poglavlje je Značajke turizma i sporta u suvremenom svijetu te nakon njega se

objašnjava međuovisnost turizma, sporta i sportske rekreacije te se dijeli na podpoglavlja, a to su Faktori razvoja turizma i sporta, Sport i sportska rekreacija kao motivi turističkih putovanja, Razvoj sportsko-rekreacijskog turizma i Pretpostavke za razvoj sportskog turizma u Hrvatskoj. Ta poglavlja objašnjavala su turizam i sport u teorijskom smislu. Nakon toga nalazi se poglavlje Aktivni odmor na području Slunja sa podpoglavljem u kojem se objašnjavaju vrste aktivnog odmora u Slunju. Iduće poglavlje se zove Sportsko rekreacijske aktivnosti na području Slunja i okolice. Prije zaključka nalazi se zadnje poglavlje koje se zove Analiza turističkog prometa i mogućnost razvoja na području Slunja i okolice. Rad se još sastoji od popisa literature, tablica, ilustracija i grafikona.

2. POJMOVNO ODREĐENJE SPORTSKOG TURIZMA

Turizam je složena društveno-ekonomska pojava koja u mnogim zemljama bitno utječe na privredni i društveni razvoj.¹ Važnu ulogu u njegovom razvoju, pored osnovnih ekonomskih, imaju brojne društvene funkcije turizma. Njima pripadaju zdravstvena, sportsko-rekreacijska, obrazovna, kulturna, politička te socijalna funkcija.

Sport i turizam su dvije pojave koje se iz dana u dan sve više međusobno povezuju. Razvoj turizma utječe na razvoj sporta, kao što razvoj sporta utječe na razvoj turizma. Drugim riječima, ono što je važno za njihovo razlikovanje jest „motivacija za putovanjem i sadržaj boravka u određenoj turističkoj destinaciji.”² Iako bliskost turizma i sporta datira još iz povijesnih početaka ovih pojava (npr. Stare olimpijske igre u Grčkoj), ipak je tek suvremeni sport doživio punu afirmaciju u turizmu tvoreći danas prepoznatljiv oblik turizma – sportski turizam.³ Uglavnom svi oblici natjecateljskog sporta i sportske rekreacije se odvijaju izvan domicila ljudi. Oni su vezani za kraća ili duža putovanja, boravak u turističkim i sportskim odredištima, pokreću i druge tržišne segmente (treneri, menadžeri, sponzori, mediji, navijači i sl.) i tako postaju aktivnim sudionicima sportskog turizma.⁴

Sportski turizam čine subjekti čiji se motiv putovanja veže sa nekim određenim sportskim ili sportsko rekreacijskim aktivnostima. Sportski turizam razvijen je posebno u onim destinacijama u kojima je djelatnost sporta razvijena i široko zastupljena u turističkoj ponudi.⁵ Zimski sportski turizam najviše je razvijen u onim zemljama u kojima su najrazvijeniji zimski sportovi, dok je ljetni najrazvijeniji tamo gdje su najrazvijeniji ljetni sportovi. Hrvatski primjer ljetnog turizma može biti grad Slunj koji za vrijeme toplijih mjeseci ima bogatiju ponudu

¹ Relac, M, Bartoluci, M.: Turizam i sportska rekreacija: Organizacija i ekonomika sportsko-rekreacijskih sadržaja u turizmu, Informator, Zagreb, 1987., str. 1.

² Škorić, S.: Sportski turizam i njegovi učinci na turističke destinacije-Primjer Istre, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, br.1, Zagreb, 2008., str. 67.-92., dostupno na www.hrcak.hr

³ Bartoluci, M., Škorić, S.: Menadžment sportskog i nautičkog turizma, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2009., str. 103.

⁴ Bartoluci, M., Škorić, S.: op. cit., str. 104.

⁵ Ibid., str. 104.

sportskih aktivnosti u turizmu nego što ima u ostatku godine, kao što su kupanje na gradskom kupalištu ili vožnja kayakom.

U povijesti je sport bio pokretač ljudi na putovanja u cilju posjete velikih sportskih priredbi, ali danas je sport promijenio svoju ulogu u turizmu. Sport je postao važan sadržaj boravka u kojem turisti postaju sudionici različitih sportskih aktivnosti. Te aktivnosti mogu biti sportske igre, jedrenje, skijanje, plivanje, jahanje i još mnogo toga. Takva vrsta sporta se zove sportska rekreacija s glavnom funkcijom-aktivnim odmorom. Takav odnos turizma i sporta je doveo do razvoja sportsko-rekreacijskog turizma.

3. FAKTORI I KARAKTERISTIKE TURISTIČKE POTRAŽNJE U ODREĐENOJ TURISTIČKOJ DESTINACIJI

Kada se kreira turistička ponuda glavno ishodište mora biti turistička potražnja, što zapravo govori kako je potencijalna turistička potražnja glavna odrednica turističke ponude. Čimbenici turističke ponude ne djeluju izolirano, već oni moraju djelovati zajednički u međusobnoj interakciji, stvarajući tako heterogenu ponudu kao odgovor na izrazito heterogene preferencije turističke potražnje.⁶ Turistička potražnja određena je količina roba i usluga koju su turisti spremni kupiti u određenom vremenu i pod određenim uvjetima.⁷ Postoji niz motiva koji turiste potiču na odluku o odlasku u pojedinu turističku destinaciju, kao što su:

1. putovanje radi odmora,
2. razonode,
3. zabave,
4. rekreacije,
5. želje za upoznavanjem novih krajeva i ljudi,
6. upoznavanje novih običaja,
7. upoznavanje tuđe kulture, povijesti i
8. ostalo.

U rijetkim je slučajevima samo jedan motiv pri odabiru turističke destinacije, ali uglavnom postoji onaj jedan koji je najjači i presudan. Ono iz čega nastaju turistički motivi su u stvari turističke potrebe.⁸ Turističke potrebe mogu biti:

1. objektivne i
2. subjektivne naravi.⁹

Objektivne turističke potrebe nastaju pod utjecajem vanjskih okolnosti, dok subjektivne proizlaze iz spoznaje o korisnosti zadovoljavanja turističkih potreba te iz materijalnih

⁶ Magaš, D.: Razvoj hrvatskog turizma: Konceptija dugoročnog razvoja, Adamić, Rijeka, 2000., str.7.

⁷ Hrvatska enciklopedija, <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=62763> (8.05.2016.)

⁸ Relac, M., Bartoluci, M.: Op. cit., str. 10.

⁹ Ibid.

možnosti pojedinca. Turistička potražnja je heterogena s pogleda na različite strukture kulturnih potreba, navika i sklonosti potrošača, vjerske ili političke pripravnosti te s aspekta različitih raznodnih ili sportskih potreba turista. Kada je u pitanju turistička potražnja, onda je potrebno analizirati faktore od kojih ona zavisi.

Na ubrzanje procesa urbanizacije i, u vezi s tim, na omasovljenje turizma posebno utječu ovi socijalni, tehnički i ekonomski faktori:

- a) neprekidno povećanje broja stanovništva, pretežno koncentriranog u gradove;
- b) tehničko usavršavanje saobraćaja;
- c) podizanje i izjednačavanje životne razine gradskog stanovništva kao posljedica porasta dohotka i odraz promjena u socijalnoj strukturi.¹⁰

Primjeri objektivnih faktora turističke potražnje su stanovništvo, industrijalizacija, urbanizacija, finansijska sredstva i slobodno vrijeme, dok su subjektivni faktori moda, navike, vjera, ljubav i slično. Analizom navedenih faktora može se zaključiti da su urbanizacija (povećanje broja gradskog stanovništva), povećanje dohotka stanovništva, slobodno vrijeme, usavršavanje prijevoznih sredstava, temeljni faktori koji potiču turističku potražnju, a samim tim dovode i do razvoja turizma.¹¹ Ti faktori tvore odgovarajuću turističku potražnju i bez njih ne bi moglo doći do turističkog razvoja.

¹⁰ Relac, M., Bartoluci, M.: Op. cit., str. 10.

¹¹ Ibid., str. 12.

4. ZNAČAJKE TURIZMA I SPORTA U SUVREMENOM SVIJETU

Turizam je za neke države najvažniji izvor prihoda, a u brojnim odredištima je i najvažnija gospodarska grana. Turistička aktivnost je vitalna za život nacija zbog svog utjecaja na socijalni, kulturni, obrazovni i ekonomski sektor društva unutar države, kao i njihove međunarodne odnose. Turizam omogućuje uvjete za zapošljavanje u uslužnom sektoru ekonomije koji je povezan sa turizmom.

Pojam sport u praksi susrećemo pod različitim nazivima. Tako umjesto riječi „sport“ možemo čuti fizička kultura, tjelesna kultura, tjelesni odgoj i slično. Pojam „fizička kultura“ potječe od složenice na ruskom jeziku „fizičeska kultura“, a označava splet različitih sustavnih, mnogostranih tjelesnih aktivnosti s ciljem ostvarivanja sportskih rezultata, poboljšanja i unapređenja zdravlja i higijenskih navika, povećanja proizvodnosti rada, humanizacije odnosa među ljudima i sl.¹² Fizička kultura se djelomično odnosi na područje sporta, a konkretno odnosi se na društvenu aktivnost, dio opće kulture, koja je usmjerena na tjelesni razvoj, jačanje zdravlja i fizički odgoj.

U Hrvatskoj je, prema Zakonu o športu, utvrđeno da djelatnost i područje sporta obuhvaća:

1. sportsku pripremu,
2. sportsku rekreaciju,
3. sportsku poduku,
4. organiziranje sportskog natjecanja,
5. vođenje sportskih natjecanja i
6. upravljanje i održavanje sportskom građevinom.¹³

¹² Bartoluci, M.: Ekonomika i menadžment sporta, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Radovi Odsjeka za ekonomska istraživanja Zavoda za povijesne i društvene znanosti, Zagreb, 1997., str.30.

¹³ Zakon o sportu, Narodne novine, Zagreb, 2006., br. 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16

Slika 1: Kuglana u Slunju

Izvor: Kuglački savez karlovačke županije, www.kuglacki-savez-kz.hr (9.05.2016.)

Osobe koje se nalaze u sustavu sporta su sportaši, treneri, osobe osposobljene za rad u sportu, menadžeri u sportu te osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja. Sportaš je ona osoba koja se priprema i sudjeluje u sportskim natjecanjima na način da je član pravne osobe koja obavlja sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima ili da samostalno obavlja sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima. Trener programira i provodi sportsku pripremu, sportsku rekreaciju i sportsku poduku. Trener mora imati stručnu spremu najmanje na razini trenera prvostupnika sukladno posebnom propisu.¹⁴

Osoba osposobljena za rad u sportu podučava građane osnovnoj tehnici nekog sporta, a može i provoditi sportsku rekreaciju građana. Osoba koja sudjeluje u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja je sudac, sportski delegat i sportski povjerenik. Menadžer u sportu je ovlašten obavljati poslove posredovanja prelaska sportaša iz jednog sportskog kluba u drugi.

Što se tiče financiranja sporta, sustav financiranja je sličan europskom sustavu, koji se zasniva na mješovitom modelu financiranja sporta što je regulirano Zakonom o sportu. Javne potrebe u sportu utvrđuju Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne samouprave te Grad Zagreb i za njihovo ostvarenje osiguravaju financijska sredstva iz svojih proračuna, u skladu sa Zakonom o sportu.

¹⁴ Zakon o sportu, Narodne novine, Zagreb, 2006., br. 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16

5. MEĐUOVISNOST TURIZMA, SPORTA I SPORTSKE REKREACIJE

Srodnost turizma i sporta i bliskost njihovih funkcija proizlazi iz činjenice prema kojoj su nosioci tih pojava isti subjekti. U pravilu, niti ljudi polaze na turistička putovanja niti se uključuju u sportske aktivnosti s ekonomskim motivima, u svrhu zarade.¹⁵ Turizam i sport su pokrenuti radi istih motiva, što znači da se ljudi upućuju u turistička kretanja isključivo iz zdravstvenih, rasonodnih i kulturnih potreba.

Za razliku od povijesne veze između sporta i turizma kada su sportska putovanja bila isključivo vezana za posjete velikim sportskim priredbama, suvremeni turizam i sport uspostavljaju daleko šire veze i međuodnose. Naime, današnji način života uvjetovao je povećanu potrebu za sportsko-rekreacijskim aktivnostima općenito, a onda i okviru turističkih kretanja.¹⁶ Značajan je doprinos koji su međunarodni sportski događaji kao što su Olimpijske igre napravili u širenju sportske ideje i spoznaje o raznim sportovima koji su popularni na različitim dijelovima zemaljske kugle.¹⁷ Različite vrste sporta stvorile su nove oblike povezanosti s turizmom. U suvremenom turizmu ističu se ovi oblici sporta:

1. sport kao pokretač ljudi na putovanja, gdje su mogući motivi:

a) da se promatraju značajne sportske priredbe i manifestacije (od lokalnih do međunarodnih susreta, kontinentalnih ili svjetskih prvenstava, Olimpijske igre, Spartakijade, Gimnaestrade i slične manifestacije);

b) sudjelovanje u sportskim aktivnostima izvan mjesta boravka, kao što su jedrenje, ronjenje, skijanje, tenis, golf, jahanje i slično. To je karakteristično za zimski turizam, koji se razvija upravo na motivima vlastitog sudjelovanja;¹⁸

2. sport kao faktor rasonode turista koji napuštaju mjesto boravka radi drugih motiva. Njima se sport može pružiti putem dva načina:

¹⁵ Bartoluci, M., Čavlek, N., i urednici, Turizam i sport, Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagrebački velesajam, Zagreb, 1998., str. 69.

¹⁶ Bartoluci, M., Škorić, S.: op. cit., str. 106.

¹⁷ Croatia link, http://croatialink.com/wiki/Turizam:_definicija,_nastanak,_razvoj_i_podjela (11.05.2016.)

¹⁸ Relac, M., Bartoluci, M.: op. cit., str. 30.

a) kao sredstvo za razonodu ili rekreaciju promatranjem, u cilju popunjenja sadržaja boravka i razbijanja monotonije;

b) kao sredstvo aktivnog odmora, u kojem dolazi do izražaja vlastito sudjelovanje i razvijanje kreativnih sposobnosti, bilo da koriste sportske sadržaje koje su već upoznali i kojima se bave u svom mjestu stanovanja, ili da upoznaju nove sportske aktivnosti.¹⁹

Slika 2. Rafting u Slunju

Izvor: Slunj crkva, www.slunj-crkva.hr (9.05.2016.)

Sportska rekreacija razvija aktivnost na bazi motivacije vezane uz vježbanje kao potrebu i želju za kretanjem, igrom, društvenim komuniciranjem, estetskim izgledom, vitalnošću, psihološkim rasterećenjem, ugodnim i korisnim provođenjem vremena izvan rada, zabavom, razonodom, bijegom u prirodu i sl.²⁰

Povezivanjem sportske rekreacije i turizma stvaraju se nove veze između određenih sredina, regija i smislu međunarodne razmjene, priljeva investicija, a time i povećanjem radnih

¹⁹ Relac, M., Bartoluci, M.: op. cit., str. 30.-31.

²⁰ Ibid., str. 33.

mjesta. Jedna od najčvršćih veza sportske rekreacije i turizma je da određena sportska aktivnost zavisi od geografske lokacije. Ta ovisnost otvara mogućnost putovanja i traženja određenog prostora za sudjelovanje u sportskim aktivnostima. Sportska rekreacija je u isto vrijeme i kulturna atrakcija koja reflektira sredinu u kojoj se odvija i tako turistima pruža autentičan doživljaj i iskustvo.

5.1. Faktori razvoja turizma i sporta

Moderni razvoj sportskog turizma okarakteriziran je širenjem demografskog profila sudionika u sportu, također i rastom zanimanja za zdravlje i kondiciju u zapadnim društvima i povećanom potražnjom za aktivnim sudjelovanjem u rekreativnim aktivnostima na odmoru. U korist razvoju sportskog turizma također ide i povećano zanimanje za ulogu sporta i sportskih događanja u urbanoj obnovi te mogućnost za pretapanje učinaka događanja turizma. Glavni faktori koji omogućuju stvaranje sportskih aktivnosti u turizmu su porast sportsko-rekreacijskih potreba, porast fonda slobodnog vremena i porast dohotka stanovnika.

Može se reći da su sportsko-rekreacijske potrebe posljedica suvremenog načina života jer su se proizvodne snage s godinama mijenjale, a to je ostavilo utjecaj na ljudski karakter i njihov način rada. Razvojem postindustrijskog društva došlo je do olakšanja ljudskog rada, ali je poremećen biološki i motorički ritam ljudske aktivnosti. Pomanjkanje fizičkoga poticaja snižava stupanj sposobnosti koji se adaptira na aktualne tjelesne zahtjeve, a oni snižavaju stupanj funkcija organskih sustava posebice srčanožilnoga i dišnoga sustava.²¹

Sportska rekreacija zato ima bitnu ulogu u uspostavljanju psihofizičke ravnoteže ljudskog organizma. Ona postaje nužan činilac u prevenciji zdravstvenog stanja organizmu jer se pomoću nje može spriječiti prerano narušavanje njegovog tjelesnog i duševnog zdravlja.

²¹ Andrijašević, M.: Radno opterećenje, aktivne pauze i sportsko-rekreacijske aktivnosti u slobodno vrijeme, Arhiv za higijenu i toksikologiju, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, br.3, Zagreb, 2012., str. 59.-64., dostupno na www.hrcaak.srce.hr

Čovjek kao složeno biće treba održavati ravnotežu svih svojih sposobnosti i tamo, gdje uvjetno rečeno tu ravnotežu troši ili ne ostvaruje, treba je moći nadoknaditi ili rekuperirati.²² Sportska rekreacija razvija aktivnost na bazi motivacije vezane uz vježbanje kao potrebu za kretanjem, igrom, društvenim komuniciranjem, estetskim izgledom, vitalnošću, psihološkim rasterećenjem, ugodnim i korisnim provođenjem vremena izvan rada, zabavom, rasonodom, bijegom u prirodu i sl.²³

Potrebe za sportskom rekreacijom u suvremenoj turističkoj dokolici nastaju iz više razloga:

- a) Zbog interesa i želja suvremenog čovjeka za aktivnim odmorom kao efikasnim protuotporom negativnim posljedicama uvjetovanim razvojem industrijalizacije i civilizacije, što se postiže kretanjem i tjelesnim opterećenjem suprotnim od profesionalnog rada;
- b) Zbog potrebe za razbijanjem monotonije u vrijeme odmora, naročito u vrijeme nepostojanja uvjeta za kupanje i sunčanje.²⁴

Slobodno vrijeme je jedan od glavnih faktora razvoja turizma, također i faktor razvoja sportske rekreacije u turizmu. Posao prestaje biti glavnom preokupacijom u životu, nego čovjek radi zato da bi mogao sebi osigurati slobodno vrijeme što ispunjenije doživljajima.²⁵ Čovjek najveću mogućnost za bavljenje sportsko-rekreacijskim aktivnostima ima u turističkoj dokolici s obzirom da je fond slobodnog vremena tamo najveći. Rastom fonda slobodnog vremena raste i mogućnost za njegovo produktivno korištenje, a samim time raste i uloga sportsko-rekreacijskih aktivnosti u turističkoj dokolici.

²² Andrijašević, M.: Radno opterećenje, aktivne pauze i sportsko-rekreacijske aktivnosti u slobodno vrijeme, Arhiv za higijenu i toksikologiju, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, br.3, Zagreb, 2012., str. 59.-64., dostupno na www.hrcak.srce.hr

²³ Relac, M., Bartoluci, M.: op. cit., str. 33.

²⁴ Ibid., str. 33.

²⁵ Magaš, D.: op. cit., str.32.

Budući da se sportsko-rekreacijske potrebe većim dijelom zadovoljavaju kao individualne, a manje kao društvene potrebe, one se, kao i turističke potrebe pretežno financiraju iz osobne potrošnje, tj. iz dohotka stanovništva.²⁶ Zato je porast dohotka stanovnika treći faktor razvoja sportsko-rekreacijskih aktivnosti. Društvena sredstva za sportsko-rekreacijske potrebe se nedovoljno koriste. To povećanje je nužno, posebno kod nekih vrsta organiziranih aktivnih odmora radnika, koji se provode izvan glavne turističke sezone.²⁷

5.2. Sport i sportska rekreacija kao motivi turističkih putovanja

Svaki odlazak u neku turističku destinaciju ima neki motiv, bio on namjeran ili slučajan. To znači da su mnogobrojna putovanja vezana uz aktivan odmor ili sportsko natjecateljsku svrhu koji zahtijevaju neke sportsko-rekreacijske sadržaje obzirom na preferenciju potencijalnih potrošača koje će zadovoljiti njihove potrebe. Ponuda turističkih destinacija suočava se s problemima investiranja, gradnje i održavanja brojnih sportsko-rekreacijskih sadržaja, a koji su izvan sezone generatori mnogobrojnih troškova.

Tablica 1: Motivi dolaska turista u Hrvatsku

RANG	MOTIVI DOLASKA	%
1.	Pasivni odmor, opuštanje	75
2.	Zabava	43
3.	Nova iskustva i doživljaji	30
4.	Gastronomija	26
5.	Upoznavanje prirodnih ljepota	20
6.	Sport, rekreacija	7
7.	Kulturne znamenitosti/događanja	7
8.	VFR	6
9.	Zdravstveni razlozi, wellness	5

Izvor: Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj, TOMAS ljeta 2014., str. 5, Institut za turizam

²⁶ Bartoluci, M., Čavlek, N.: op. cit., str. 72.

²⁷ Relac, M., Bartoluci, M.: op. cit., str. 35.

Prema istraživanju provedenom 2014. godine, može se zaključiti kako su u odnosu na 2010. godinu motivi dolaska u Hrvatsku radi opuštanja i pasivnog odmora ostali isti, to jest, ostali su i dalje na 75 %. Važnost novih iskustava i doživljaja je porasla sa 25 na 30%. Također, došlo je do rasta potražnje za gastronomijom sa 22 na 26%. Sport i rekreacija pomakli su se sa sedmog na šesto mjesto, ali obuhvaća samo 6% motivacije.

Tablica 2: Broj putovanja, noćenja i izdaci na višednevnim putovanjima prema glavnom motivu putovanja, godišnje

Motiv	Godina	Tip putovanja	Obilježje	Destinacija	1 i više noćenja
Sportske aktivnosti	2014	Privatno	Putovanja	Hrvatska	114 867

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr (23.05.2016.)

Prema tablici 2 može se zaključiti da je prema sportskim aktivnostima kao motivu dolaska 2014. godine na putovanje u Hrvatsku privatno obilježeno 114 867 putovanja u kategoriji od jednog ili više noćenja.

Tablica 3: Broj putovanja, noćenja i izdaci na višednevnim putovanjima prema glavnom motivu putovanja, godišnje

Motiv	Godina	Tip putovanja	Obilježje	Destinacija	1 i više noćenja
Rekreacijske aktivnosti	2014	Privatno	Putovanja	Hrvatska	300 233

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr (23.05.2016.)

Prema Državnom zavodu za statistiku, u Hrvatskoj je 2014. godine zabilježeno 300 233 putovanja u kategoriji 1 i više noćenja, a radi se o privatnim putovanjima inspiriranim rekreacijskim aktivnostima kao glavnom motivu dolaska.

5.3. Razvoj sportsko-rekreacijskog turizma

Sportska rekreacija je kvalitativan dio velikog područja rekreacije koja se bavi primjenom različitih sportskih i tjelesnih aktivnosti kod čovjeka na slobodan način, ali u stručnom smislu provedenih prema znanstveno utemeljenim kriterijima i načelima.²⁸ Kao što je već ranije navedeno u ovom radu, sportska rekreacija i turizam su međusobno povezani, i to iz više razloga.

Sportsko-rekreacijski turizam može se pojaviti u različitim aktivnostima poput:

1. zimskog sportsko-rekreacijskog turizma,
2. ljetnog sportsko-rekreacijskog turizma,
3. nautičkog,
4. lovnog i ribolovnog,
5. zdravstveno-preventivnog i
6. slično.²⁹

Osim što su velike sportske priredbe snažan impuls za razvoj turizma, one obiluju i drugim ekonomskim koristima.³⁰ Neke od vrijednosti sportskih manifestacija:

1. jačanje regionalnih i nacionalnih ekonomija,
2. raznolikost turističke ponude,
3. pritjecaj inozemne valute,
4. nove mogućnosti zapošljavanja
5. gotovina koja pomaže da se poboljša cjelokupna infrastruktura.³¹

Nemaju sve manifestacije pouzdane pokazatelje o društveno-ekonomskoj opravdanosti. Potrebna su velika ulaganja za pripremu i organizaciju velikih sportskih manifestacija. Iako sport i turizam imaju koristi od velikih sportskih manifestacija, nepoznanica je hoće li se i kada

²⁸ Andrijašević, M.: Stanje i perspektiva razvoja u području sportske rekreacije, Hrvatski kineziološki savez, http://www.hrks.hr/skole/17_ljetna_skola/59-65.pdf (21.8.2016.)

²⁹ Relac, M., Bartoluci, M., op. cit., str. 41.

³⁰ Ibid.

³¹ Ibid.

isplatiti takva ulaganja. Da bi se njihova društveno-ekonomska rentabilnost utvrdila, prije kandidature i organizacije poželjno je izvršiti analizu svih društvenih i ekonomskih koristi i troškova. To se može utvrditi pomoću COST-BENEFIT analize.³²

Pri primjeni te metode treba utvrditi koristi koje će se ostvarivati u cijelom vijeku trajanja projekta. To se utvrđuje pomoću formule:

$$PV = T \frac{B_t - C_t}{(1+r)^t}$$

gdje su

B- sadašnja vrijednost ukupnih koristi;

C- sadašnja vrijednost troškova;

r- diskontna stopa pomoću koje se koristi i troškovi svode na sadašnju vrijednost;

T- vijek trajanja projekta u godinama.³³

Ova se metoda uspješno primjenjuje kod turističkih projekata i investicija, a može se primijeniti i kod investicijskih projekata u sportu, posebno kod velikih sportskih priredbi.³⁴ Kada se sve koristi i troškovi svedu na sadašnju vrijednost, odnos između tih koristi i troškova treba biti kriterij za donošenje odluke o ekonomskoj opravdanosti takve sportske manifestacije. Osim velikih sportskih manifestacija razvija se sportska rekreacija koja nema natjecateljsku niti promatračku ulogu, već osoba aktivno sudjeluje u sportskim aktivnostima. U zimskom sportsko-rekreacijskom turizmu glavni motiv putovanja i boravak u zimsko-turističke centre je mogućnost bavljenja zimskim sportskim aktivnostima, pretežno skijanjem. U zimskim centrima posebnu ulogu imaju sportski objekti i sadržaji. Zbog toga ova vrsta turizma je razvijena u Europi, posebno u Austriji, Švicarskoj, Italiji i Francuskoj zbog pogodnosti planinskih predjela.

³² **Cost benefit analiza** je posebna financijska tehnika, to jest računski postupak posljedica ulaganja u neki poduzetnički ili infrastrukturni pothvat.

³³ Bartoluci, M.: op. cit., str.150.

³⁴ Ibid.

Hrvatska ima relativno mali dio svoje površine na nadmorskoj visini većoj od 800 metara, koja se smatra pogodnom za razvoj zimskog turizma.³⁵ Međutim, ni ta područja često nisu pogodna za razvoj ove vrste turizma, zbog mikroklimatskih značajki koje izazivaju brzo topljenje snijega ili dugo zadržavanje magle. Bez obzira na to, da bi se turizam razvio nije dovoljno izgraditi hotele, nego urediti pogodne terene, postaviti ski-liftove i vučnice, riješiti prateću infrastrukturu. Ipak, glavni problem je nedostatak adekvatnih stručnih kadrova za takve usluge. Iako se Hrvatska ne može pohvaliti s brojnim skijalištima, skijaši i borderi početnici, vikend izletnici i svi oni koji nemaju novaca za odlazak na skijanje u inostranstvo, bit će zadovoljni i s hrvatskim snijegom.³⁶

Za vrijeme ljetnog turizma utvrđeno je da se u većini slučajeva koriste šetnje, na prvom mjestu obilasci, pa sport poput plivanja, tenisa, golfa i dalje. Nautički turizam se favorizira u svim planovima razvoja Hrvatskog turizma jer zahtjeva dosta malo ulaganja, a može imati vrlo visoke ekonomske efekte.

Lovni i ribolovni turizam su također pogodni oblici turizma iz razloga što Hrvatska raspolaže bogatim prirodnim resursima za njihov razvoj te bi ih se trebalo više koristiti u politici razvoja turizma. Istraživanja provedena u Europi u sklopu Šestog okvirnog programa za znanost - FP6 Governance and Ecosystem Management for the Conservation of Biodiversity (www.gemconbio.eu) došla su do rezultata da je u 2006. godini 23 miliona ribolovaca, 7 miliona lovaca i 6 miliona promatrača ptica na te aktivnosti potrošilo 40 milijardi eura.³⁷

³⁵ Kušen, E., Turistička atrakcijska osnova, Zagreb, 2002., str.131.

³⁶ Moje skijanje, <http://www.mojeskijanje.com/hr/smjestaj/hrvatska.html> (10.05.2016.)

³⁷ Divljač i psi, <http://www.divljacipsi.info/index.php/lov/122-lovni-turizam-u-hrvatskoj-by-viktor-segrt-dipl-ing-sumarstva> (10.05.2016.)

5.4. Pretpostavke za razvoj sportskog turizma u Hrvatskoj

Mogućnost razvoja hrvatskog sportskog turizma leži u natjecateljskom turizmu, odnosno o ukupnom razvitku natjecateljskog sporta, u zimsko-rekreacijskom sportskom turizmu te u ljetnom sportsko-rekreacijskom turizmu. Natjecateljske sportske manifestacije treba poticati zbog ekonomskih učinaka koje turizam ostvaruje, a posebno zbog načina na koji one promoviraju Hrvatsku u svijetu. Ovakvi oblici sportskog turizma najčešće se ostvaruju u većim gradovima Hrvatske: Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku, ali i u manjim gradovima na moru i u unutrašnjosti.³⁸

Zimski sportsko-rekreacijski turizam može se razvijati u planinama, u toplicama, pa čak i u moru. U planinskim dijelovima, posebno na Velebitu, Gorskom kotaru i Medvednici, postoje uvjeti za uspješan razvoj turizma. Tu se misli na pogodnu infrastrukturu i objekte za planinarenje, skijanje, sanjkanje i slično. Tamo postoje određeni kapaciteti koje bi trebalo poboljšati, izgraditi kvalitetnije prometnice, objekte i sadržaje, a razvoju hrvatskog skijaškog turizma pomaže skijaški imidž koji Hrvatska ima zbog uspješnih skijaških sportaša koji su stekli svjetsku slavu.

Mogućnosti razvoja zimskog sportsko-rekreacijskog turizma u toplicama i moru odnosi se na programe i sadržaje koji postoje u Hrvatskoj. Trebalo bi se izgraditi više sportskih sadržaja na Jadranskoj obali koji bi radili za vrijeme cijele godine. U toplicama bi se određeni sportski programi mogli uspješno kombinirati s nekim programima zdravstvenog turizma, primjerice, za rehabilitaciju ozljeda sportaša, osoba koje se sportom bave rekreativno, osoba s invaliditetom, unutar wellness programa itd.³⁹

Ljetni sportski turizam pruža najviše mogućnosti za razvoj, zbog općenito najviše broja sadržaja koji se ljudima nude u to vrijeme te zbog najviše destinacija na kojima se može odvijati. Dakle, ljetni sportsko-rekreacijski turizam odvija se pretežno na moru, ali i na rijekama, jezerima, planinama. Činjenica je da Hrvatska najviši turistički promet ostvaruje u ljetnim

³⁸ Bartoluci, M., Čavlek, N., i urednici,: op. cit., str. 79.

³⁹ Bartoluci, M., Škorić, S.: op. cit., str. 131.

mjesecima, a zbog sve većeg bogatstva sadržaja usred ljetne turističke sezone, Hrvatska ima veliki potencijal ostvariti razvoj na tom području u nadolazećim godinama.

Tablica 4: Broj putovanja, noćenja i izdaci prema glavnom motivu putovanja, godišnje

Motiv	Godina	Tip putovanja	Obilježje	Destinacija	1 i više noćenja
Rekreacijske aktivnosti	2014.	Privatno	Izdaci	Hrvatska	239523504
Sportske aktivnosti	2014.	Privatno	Izdaci	Hrvatska	129613243
Wellness i zdravstveni programi	2014.	Privatno	Izdaci	Hrvatska	137469818

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr (23.05.2016.)

Tablica 4 prikazuje koliki su bili izdaci 2014. godine na putovanjima u Hrvatsku motiviranim rekreacijskim aktivnostima, sportskim aktivnostima te wellness i zdravstvenim programima u kategoriji od jednog ili više noćenja. Prema podacima u tablici može se zaključiti da su najveći izdaci za rekreacijske aktivnosti, zatim za wellness i zdravstvene programe, pa tek onda za sportske aktivnosti.

6. AKTIVNI ODMOR NA PODRUČJU SLUNJA

Grad Slunj je mali grad koji se nalazi na magistralnoj cesti od Karlovca prema Jadranskoj obali, u blizini Nacionalnog parka Plitvička jezera. U povijesti, Slunj je nakon izbora Ferdinanda Habsburškog za hrvatskog kralja, 1527. godine počeo uspostavu vojne granice, a 1579. godine je postao sjedište kapetanije. Tada su se u Rastokama počeli graditi prvi mlinovi, a mlinarenje je tada postalo glavna djelatnost. Početkom 19. stoljeća gradile su se ceste, mostovi, magazini i slični vojni objekti. Nakon ukidanja Vojne krajine i uvođenja civilne vlasti Slunj je dobio status grada, pa je tada počela njegova urbanizacija.

U 20. stoljeću postao je tranzitno naselje. Glavna gradska ulica nakon gradnje novog mosta preko Korane i nove trase ceste 1958. godine postaje dio magistralne ceste koja spaja sjever i jug Hrvatske.⁴⁰ Slunj se nalazi u sastavu Karlovačke županije, prostire se na 392,54 četvorna kilometra, a u 67 naselja živi više od 5000 stanovnika. Grad Slunj danas predstavlja urbano središte jugoistočnog dijela Karlovačke županije s većim brojem središnjih funkcija te mu stoga usko gravitiraju područja susjednih općina Cetingrada i Rakovice.⁴¹ Ovo područje je idealno ozračje za razvoj poduzetništva, pogotovo onoga orijentiranog turističkoj ponudi - seoski, lovni, ribolovni, sportski i kulturni turizam, zbog privlačnog krajobraza s neponovljivim prirodnim resursima, uz ljepote rijeka- Koranu, Slunjčicu i Mrežnicu, zelenilo kordunskog krša i bogatstvo povijesnog naslijeđa u umjerenj klimi.

Posebna znamenitost Slunja je vodeničarsko naselje Rastoke, koje je zbog svoje prirodne, etnografske i arhitektonske vrijednosti, prema Zakonu o zaštiti prirode, stavljeno pod posebnu zaštitu te kao ruralna cjelina upisano u registar nepokretnih spomenika kulture.⁴² Rastoke su posebne jer, osim što su prirodni fenomen, u njima žive ljudi već stotinu godina u skladu s prirodom. Upravo su Rastoke ono što turiste najviše privlači u grad Slunj. Tamo se mogu prošetati i razgledavati ljepote prirode. No, iz godine u godinu sve je bogatija ponuda

⁴⁰ Turistička zajednica grada Slunja, <http://www.tz-slunj.hr/clanak/burna-povijest> (17.05.2016.)

⁴¹ Slunj, <http://www.slunj.hr/index.php/o-gradu/o-gradu> (17.05.2016.)

⁴² Turistička zajednica grada Slunja, <http://www.tz-slunj.hr/clanak/prirodne-znamenitosti> (17.05.2016.)

sadržaja u okolici Slunja, gdje je također puno prilika za provođenje slobodnog vremena vikendom ili na godišnjem odmoru.

6.1. Vrste aktivnog odmora u Slunju

U Slunju se turizam u zadnjih nekoliko godina vidljivo počeo razvijati. Aktivnost koja najviše potiče ljude u posjet Slunju podrazumijeva šetanje, razgledavanje i proučavanje Rastoka, a mogu saznati i povijest grada i Rastoka. Također, mogu pronaći sportsku ponudu baziranu na osobe koje više vole mir i tišinu, kao i ponudu za ljude avanturističkog duha.

Vrste aktivnog odmora u Slunju su:

1. planinarska staza,
2. nordijsko hodanje,
3. pješačenje,
4. lov,
5. ribolov,
6. kupanje,
7. biciklizam,
8. kuglanje i
9. jahanje.

Planinarska staza

U Slunju postoji planinarska staza „šume i vode“. S privremenim oznakama je označena kružna staza koja se iz Slunja penje na Malu Melnicu, pa grebenom do spusta na državnu cestu D-1 i dalje na izvor Slunjčice i uz nju do Rastoka.⁴³ Traje otprilike 4-5 sati hodanja. Proteže se 13-14 kilometara. Staza nije zahtjevna i ne traži poseban napor, kao niti veliko planinarsko

⁴³ Blog dnevnik hr, <http://blog.dnevnik.hr/suma/oznaka/mala-melnica#> (18.05.2016.)

iskustvo ili alpinističke sposobnosti. Tako turisti kada dođu u Slunj mogu imati aktivan odmor planinarenjem koje obuhvaća ugodnu šetnju šumom, vidikovce s lijepim pogledom, odmor na izvoru Slunjčice i šetnju obalom Slunjčice do Rastoka. Također, u okolini Slunja trasirana je i markirana planinarska staza pod nazivom „Koranski planinarski put“. Ukupna dužina staze je otprilike pet sati hodanja. Staza nije tehnički zahtjevna i proteže se uglavnom dolinom Korane, bez većih uspona. Staza ima „opciju B“ planinarske šetnje, namijenjenu onima koji smatraju da kondicijski nisu spremni hodati pet sati. Ona traje tri sata.

Nordijsko hodanje

Nordijsko hodanje je vrsta rekreacijskog sporta, pri kojem se hoda sa upotrebom dva štapa u ritmu hodanja. Preporuča se za svaku dob, od mladih ljudi do starijih. Na slunjskom području je trasirano i tematizirano šest osnovnih staza i uz njih još nekoliko kraćih odvojaka. Ukupno ima 70,75 kilometara puteva u nedirnutoj prirodi. Nudi mnoštvo raznovrsnih doživljaja uz Koranu i Slunjčicu, povijesne znamenitosti, prirodne atrakcije i slično. Koriste se obilježene pješačke i QUAD staze, raznih dužina i stupnja opterećenja u dužinama od 1 do 10 kilometara.⁴⁴ Za one koji su zainteresirani za iskusiti nordijsko hodanje, a ne znaju o čemu se radi, Turistička zajednica Slunja organizira obuku.

Pješačenje

Osim najčešćeg rekreiranja razgledavanjem Rastoka, u Slunju je moguće poći u malo dužu šetnju koja je zapravo stapanje povijesti i poezije. Takva šetnja može potrajati sat vremena ili više, ovisno o raspoloženju. Ukoliko se krene putem prema Rastokama, preko Trga Zrinskih i Frankopana, prolazi se pokraj Crkve Svetog Trojstva prema rijeci Slunjčici. Kada se počne spuštati, može se ugledati spomen ploču mačevaocu Milanu Neraliću, koji je rođen u Slunju, prvom Hrvatima osvajaču olimpijske medalje u Parizu 1900.godine. Nekoliko minuta hoda, od mjesta gdje se nalazi spomen ploča, pješačka staza uz Slunjčicu vodi do Starog grada u Slunju, gdje su stanovali Frankopani i Zrinski. Nakon nekoliko stotina metara, staza dovodi do bivšeg

⁴⁴ Turistička zajednica grada Slunja, <http://www.tz-slunj.hr/clanak/aktivnosti-u-prirodi> (18.05.2016.)

Napoleonovog magazina. Oni koji imaju snagu i volju nastaviti pješačku rutu, mogu nastaviti kroz šumu Jelvik pa sve do Korane i njezinom lijevom stranom vratiti se do Rastoka.

Osim šetačke staze kroz prirodu, u Slunju postoji izgrađena šetnica vrijedna 3,5 milijuna kuna, koja se proteže gotovo od samoga centra grada i vodi do Rastoka. Nalazi se uz državnu cestu D-1. Turisti koji idu kroz Slunj prema Nacionalnom Parku Plitvička Jezera, mogu stati, dobiti informacije o gradu Slunju i ponudi koju obuhvaća, u turističko informativnom centru smještenom uz cestu, na samom početku navedene šetnice. Šetnica je duga 600 metara, i pogodna je za one koji nisu u kondiciji ili nemaju volje za duže šetanje.

Lov

U Slunju je moguć skupni i pojedinačni lov. Sezona skupnog lova na divlju svinju traje od 01.11. - 31.01. Minimalno može sudjelovati 10 učesnika, a maksimalno 30. Lov traje 2 dana, subotom i nedjeljom i/ili blagdanima. Pogoniče, lovačke pse i izvlačenje odstrela osigurava lovačko društvo. Lovac ima pravo na trofej kojeg ne plaća posebno, ali nema pravo zadržati meso. Na pojedinačnom lovu na divlju svinju ide se sa članovima lovačkog društva. U toj opciji gost lovac sudjeluje u lovu sa ostalim članovima društva po istim uvjetima i programu.

Tablica 5: Cjenik sudjelovanja u lovu na divljač

<u>POTVRĐENI LOV</u>	<u>NEPOTVRĐENI LOV</u>
više od 3 divlje svinje ili ispaljenih 9 hitaca	manje od 3 divlje svinje ili ispaljenih 9 hitaca
125 Eura / osoba – ako se odstrijeli 3-6 svinja	75 Eura/osoba
150 Eura/ osoba – ako se odstrijeli 7-10 svinja	-
200 Eura / osoba – ako se odstrijeli 10- i više	-

Izvor: Vlastita izrada autorice prema podacima sa www.mirjana-rastoke.com (18.05.2016.)

Tablica 5 pokazuje koliko košta sudjelovanje u lovu na divlje svinje. Cijene se razlikuju ovisno je li lov potvrđen ili nije. Također, cijena ovisi o tome koliko je divljih svinja ubijeno ili koliko je hitaca ispaljeno.

Ribolov

Boravak u prirodi svakako djeluje opuštajuće, a nadmudrivanje ribe te hvatanje i prilagođavanje tehnike ribolova, pokreta ruku i štapa ponašanju ribe vodeći računa o vodenim strujanjima, rezultiraju prijevarom te izvlačenjem ribe iz vode, a to je sav smisao športskog ribolova.⁴⁵ Slunj je odličan izbor za turiste koji za vrijeme posjete žele aktivno provesti odmor, a više ih privlači mirnija opcija i opuštanje. U takvim slučajevima mogu se odlučiti provesti svoj odmor u ribolovu, jer slunjske rijeke obiluju ribama. U suradnji sa lokalnim ribolovnim društvima, svim sadržajima potrebnim za ribolov, u aranžmanima koji se mogu prilagoditi svakom turistu pojedinačno, garantira se nezaboravan doživljaj.

Što se tiče rijeka u kojima se omogućuje i preporuča ribolov, rijeka Slunjčica izvire 5 km južno od Slunja na 240 metara nadmorske visine. Slunjčica je bogata potočnom pastrvom i lipljanom. Rijeka Korana, krška rijeka bogata sedrenim barijerama, slapovima i brzacima, pruža utočište mnogim vrstama ribe kao potočnoj pastrvi, kalifornijskoj pastrvi, lipljanu, štuki, somu, klenu, mreni, plotici, podustu te drugim bijelim ribama. U rijeci Mrežnici mogu se pronaći mnoge salmonoidne i ciprinidne vrste riba. Dozvole za ribolov moraju se kupiti. Cijena dnevne karte za ribolov na Korani, Mrežnici i Glini je 60 kuna, dok je cijena za ribolov na Slunjčici 150 kuna. Osim kupnje dozvole za ribolov, postoje uvjeti koji se moraju poštivati.

⁴⁵ Mirjana Rastoke, http://mirjana-rastoke.com/hr/travel_agency/fishing (18.05.2016.)

Sa zakonom o slatkovodnom ribarstvu upoznati su svi ribiči:

1. ribič mora imati kod sebe dozvolu za ribolov,
2. ribič ne smije loviti ribu uz upotrebu strane vrste riba kao mamac, bilo da su žive ili mrtve
3. ne smije loviti ribu na nedozvoljen način, na primjer eksplozivom, rukom, ustima, podvodnom puškom, mrežom ili drugim nedopuštenim sredstvima,
4. ne smije loviti ribu sa više ribolovnih alata ili opremom koja nije propisana i
5. zabranjeni su prirodni mamci u vodama u kojim obitavaju salmonoidne vrste riba - ribe ulovljene u rekreacijsko športskom ribolovu ne smiju se stavljati u promet.

Tablica 6: Ribolovno zaštitni propisi

VRSTA RIBE	NAJMANJA MJERA	LOVOSTAJ
Potočna pastrva	30 cm	01.10.– 28/29.02
Kalifornijska pastrva	30 cm	-
Lipljan	30 cm	01.01. – 15.05.
Štuka	40 cm	01.02 – 31.03.

Izvor: Vlastita izrada autorice prema podacima sa www.mirjana-rastoke.com (18.05.2016.)

Tablica 6 prikazuje ribolovno zaštitne propise za područje Slunja. Pojedina vrsta ribe ima određenu veličinu od koje se smije loviti, a prema podacima iz tablice može se zaključiti da veći dio riba se ne smije loviti ako je riba kraća od 30 centimetara. Također, označeni su lovostaji za određenu vrstu ribe.

Kupanje

Rijeka Korana je idealna za one koji se za vrijeme ljetnih vrućina nađu u Slunju. Temperatura bistre i kristalne vode ljeti doseže čak do 28 celzija. Gradsko kupalište nalazi se u neposrednoj blizini Rastoka i centra grada Slunja. Tamo se, osim kupanja i plivanja, može baviti sportskim sadržajima, a to su skakanje u vodu sa skakaonice, igranje odbojke na pijesku na

odbojkaškom terenu, igranje badmintona, nogometa te razne igre na vodi. Plaža gradskog kupališta je najnapučenija u mjesecu lipnju, kada se održava festival Rast Fest.⁴⁶

Biciklizam

U okolini Slunja je trasirano i obilježeno sedam biciklističkih staza. Ukupno obuhvaćaju 110 kilometara, od čega se samo 500-injak metara mora voziti državnom cestom. Ostalo su ceste i putevi s malo prometa pa se bez opasnosti može uživati u vožnji i razgledavanju ljepota šireg slunjskog područja. Nitko ne mora biti u vrhunskoj kondiciji da bi mogao uživati u vožnji jer staze nisu prezahtjevne. Kada su se birale rute, vodilo se računa o tome što bi turistima bilo zanimljivo vidjeti, pa trase prolaze zanimljivim predjelima koji pružaju nezaboravne vidike i znamenitosti, nedaleko od rijeka, crkava, pećina i kupališta.

Neki od njih su: Rastoke, kupališta na Korani u Slunju i Gnojnicama, šuma Jelvik, Frankopanov stari grad u Slunju, Napoleonov magazin u Slunju, stari grad Cetin nedaleko od Cetingrada, rodna kuća prvog hrvatskog osvajača olimpijske medalje, Milana Neralića, crkve Presvetog Trojstva, sv. Nikole, Uznesenja Blažene Djevice Marije, sv. Jurja, Majke Božje Karmelske, zatim Kuterovčeva i Matešićeva pećina, Konjički klub Rastoke, Aktivni odmor - braniteljska turistička zadruga i Turistički centar Mirjana & Rastoke.⁴⁷ Najveća staza je duga 49,8 kilometara, a vodi iz centra grada Slunja, a kroz okolna sela, dio staze dolazi do laganih uspona Podcetina, do Starog grada Cetin, sa čijih ruševina se može uživati u pogledu na Cetingrad.

Također, Turistička zajednica grada Slunja je prošle godine organizirala biciklijadu koja se održala za humanitarne svrhe, pod nazivom „Tour de Slunj“. Kotizacija se plaća 50 kuna koja ide u humanitarne svrhe, a svi sudionici zauzvrat su dobili majicu, okrijepu, ručak i piće.

⁴⁶ **Rast Fest**, nastao iz Rast Rafta, svojim obujmom je prilično manji, no i dalje atraktivni festival koji ugošćuje DJ-e, MC-e i druge umjetnike šarene hrvatske scene i na taj način upotpunjuje prirodni ugođaj pored čiste i osvježavajuće rijeke Slunjčice, a cilj festivala je druženje, povezivanje, razmjena vještina i prvenstveno uživanje u neoskrvutoj prirodi, u kojoj se svi uvijek osjećaju obnovljeni i sretni.

⁴⁷ Turistička zajednica grada Slunja, <http://www.tz-slunj.hr/kategorija/aktivni-odmor> (19.05.2016.)

Kuglanje

U kolovozu 2012. godine otvorena je kuglana Šanac svečanošću povodom Dana grada Slunja. Ime „Šanac“ je dobila po povijesnom dijelu starog grada Slunja na kojem se nalazi. Na pogodnom je terenu jer je smještena samo 500 metara od dionice ceste D-1. Motiv gradnje je bio pružanje ljubiteljima kuglanja u Slunju i okolici da se bave rekreativno i sportski ovom aktivnošću.⁴⁸ Već u prvoj godini se kuglana pokazala kao odlična investicija jer kroz gradsku rekreativnu ligu s 16 ekipa broji oko stotinjak kuglačica i kuglača. Tamo je održan niz pojedinačnih, parovnih i ekipnih turnira te završnica regionalnog i županijskog prvenstava. U ponudi se, osim kuglanja, nalazi 7-8 dodatnih igara.

Jahanje

Konjički centar Rastoke ne nalazi se u samom Slunju, nego na staroj cesti za Split, između Rastoka i Nacionalnog parka Plitvička Jezera. Klub vodi učitelj sa međunarodnom licencom, a bave se sportskim i rekreativnim jahanjem. Njihova ponuda obuhvaća jahanje za djecu i odrasle, terensko jahanje koje podrazumijeva dvosatno jahanje po okolici, cjelodnevni izlet sa ručkom, kao i tematske izlete. Uz to pružaju školu jahanja. Sa individualnim pristupom djetetu i konju daju dovoljno vremena i mogućnosti da se upoznaju kako bi sve ostalo bilo užitak, veselje i podrška djeci u odrastanju.

⁴⁸ MPS-67 d.o.o., <http://www.mps-67.hr/hr/kuglana.html> (19.05.2016.)

7. SPORTSKO REKREACIJSKE AKTIVNOSTI NA PODRUČJU SLUNJA I OKOLICE

Slunj se u zadnjih nekoliko godina sve više razvija u atraktivnu turističku destinaciju. U prilog tomu sigurno ide njegov geografski položaj, ljepota prirode, ali i događaji i turistička ponuda njegove okolice. Osim navedenih mogućnosti za provedbu aktivnog odmora u Slunju, turisti se mogu baviti različitim sportsko-rekreacijskim aktivnostima u Slunju i u okolini Slunja, a to su:

1. motocross,
2. rafting,
3. kayaking,
4. kanu
5. paintball,
6. off road,
7. zipline,
8. team building i
9. penjački adrenalinski park.

Motocross

Motocross staza pod nazivom Grabarje, osnovana je od strane članova slunjskog moto kluba MK Poskok. MK Poskok Slunj okuplja vozače motora i zaljubljenike u motore i moto sport te je od 2008. godine do 2014. uspješno organizirao revijalne motocross utrke. Motocross staza je sada dostupna na korištenje drugim klubovima ukoliko se najave te pojedincima za rekreaciju, bez održavanja natjecanja.

Slika 3: Motocross staza Grabarje

Izvor: Geoview info, www.hr.geoview.info (22.05.2016.)

Osim toga moto klub održava motosusrete svake godine krajem srpnja, u sklopu najveće slunjske manifestacije Dani grada Slunja. Motosusreti traju tri dana, u sklopu kojih se održavaju svirke lokalnih i poznatih izvođača hrvatske scene, defile, bajkerske igre i slično.

Rafting

Rafting u Slunju podrazumijeva plovidbu rijekom Koranom i Mrežnicom u raftovima. Rafting i vožnju kajakom i kanuom gostima Slunja i Rastoka nudi i Turistički centar Mirjana & Rastoke, a riječ je o plovidbi preko mnoštva brzaka i sedrenih barijera. Plovidba je isključivo po nepristupačnom dijelu rijeke Korane što taj izlet čini ekstremnim, nezaboravnim i avanturističkim. Vožnja je duga više od 10 kilometara. Prolazi se kroz prekrasne kanjone rijeke, i u čitavom toku nema naseljenog mjesta.⁴⁹ U tom dijelu ima oko 30 slapova i preko svakog od njih se prelazi čamcem. Za istinske avanturiste i ovisnike o adrenalinu, Turistički centar Mirjana Rastoke organizira trasu od 15 km, koja uključuje najekstremniju dionicu; Rastoke, dionica koja svake godine ugošćuje utrku Euro kupa RastRaft gdje se profesionalni

⁴⁹ Mirjana-Rastoke, http://mirjana-rastoke.com/hr/packages/rafting_korana (22.05.2016.)

raftingaši iz deset zemalja nadmeću za titulu najboljeg. Cijena po osobi bez ručka je 35 eura, a sa ručkom 48 eura.

U cijenu je uključeno:

- najam čamaca i opreme,
- vodič-skiper,
- fotografiranje tijekom putovanja i
- osiguranje od nesretnog slučaja tijekom programa.

Kayaking

Uz rafting, TC Mirjana Rastoke organizira plovidbu DAG kajakima. Na izboru ljudima je mnoštvo staza na rijeci Korani koje su prilagođene svim uzrastima i osobnim željama. Najatraktivnije su natjecateljska trasa kroz Rastoke u dužini od 600 metara gdje za vrijeme većih vodostaja Korana postaje brža, divlja i uzbudljiva i trasa Nikšić-Veljun u dužini od 10 kilometara što predstavlja savršeno cjelodnevno druženje preko mnoštva slapova, nestašnih brzaca i neodoljivih riječnih bazena.

Vrelo Mrežnice se nalazi unutar vojnog poligona Eugen Kvaternik u spilji podno Popovića. Na njezinom toku nalaze se 93 sedrena slapa, a od njih se 26 smjestilo u gornjem toku u dužini od 5 kilometara. Idealna je za kupanje i odmor. Prolazeći nekoliko prvih slapova i sedrenih barijera, dolazi se do Milkovićeve slapa na kojem se zaustavlja za vodene akrobacije koje omogućuju visoke stijene za skokove i prirodni tobogan što ga je voda kroz godine isklesala kroz srce slapa. Zatim se dolazi do najužeg dijela kanjona gdje se nalazi snažno vrelo koje ljeti snižava temperaturu Mrežnice za otprilike 6-7 °C , a utjecaj tog vrela osjeća se 5 kilometara nizvodno.

Paintball

Paintball je igra u kojoj se sudionici natječu u timu ili samostalno s ciljem izbacivanja jednog ili više protivnika tako da ih gađaju ili označuju kuglicama u boji. Može se igrati na vanjskim terenima ili unutar objekata koji se nazivaju paintball terenima ili poljima. Pretpostavlja se kako je igra korisna za poboljšanje kondicije s obzirom da zahtijeva stalan pokret. Paintball je u Hrvatskoj svoju primjenu našao kao rekreativni sport.

U blizini Slunja postoji teren za paintball veličine 50x30 metara sa tri ili pet osoba. Šumski scenario tereni puni bunkera i zaslona pružaju avanturu ljubiteljima ove vrste rekreacije. Tablica 6 prikazuje što je uključeno u cijenu Paintballa od 100 kuna po osobi.

Tablica 7: Paintball cjenik

UKLJUČENO U CIJENU	- komplet oprema, - paint marker, -zaštitni prsluk za žene i djecu, -100 kuglica
CIJENA/OSOBA	100 kn

Izvor: Vlastita izrada autorice prema prema podacima sa www.mirjana-rastoke.com

(24.05.2016.)

Osim paintballa na istom mjestu može se igrati i woodsball (scenario), koji obuhvaća talačku krizu ili osvajanje neprijateljske baze. Woodsball se igra na velikom terenu dimenzija kilometar puta kilometar, u šumi, koriste se prirodni i pripremljeni zakloni, a misije mogu biti različite. U scenario igrama postoji mogućnost zvučne kulise -topovski udari, preleti borbenih helikoptera i slično. U talačkoj krizi sa komplet opremom kao u paintballu 150 kuglica po osobi plaća se 250 kuna, instruktor-animatorka je uključen u cijenu, a u osvajanju neprijateljske baze sa istom opremom 150 kuglica plaća se 150 kuna. Jednokratna naknada za zvučnu kulisu iznosi 50 kuna.

Može se još igrati i igra pod nazivom Military drill, a to je spoj izdržljivosti i preciznosti. Poligon za Military drill je napravljen po uzoru na pješački poligon kopnene vojske sa zaprekama poput penjanja po užetu, preskakanja greda, provlačenja kroz žicu i slično. Stupnjevi težine igre i načini igranja su različiti te se dogovaraju individualno.

Off road

Off road podrazumijeva vožnju odgovarajućim vozilima, kao što je ATV-quad na makadamskim cestama ili cestama koje su izgrađene od materijala kao što je šljunak, pijesak, riječna korita, blato, snijeg, kamenje ili na drugim prirodnim terenima. Kroz Slunj i Rakovicu do Plitičkih Jezera protežu se staze pogodne za vožnju quadom. TC Mirjana&Rastoke organizira vožnju quadom na dvije staze. Staza 1 dugačka je 22 kilometra, od čega je 10 kilometara šuma, 10 kilometara makadam i 2 kilometra asfalt. Druga staza dugačka je 12 kilometara od čega je 5 kilometara šuma, a ostatak makadam.

Slika 4: Quad avantura

Izvor: Mirjana-Rastoke, www.mirjana-rastoke.com (24.05.2016.)

Opći uvjeti za vožnju quadom su:

- ATV 151 ccm- 7,00 kW / 74km/h,
- vozačka dozvola B- kategorija,
- minimalna starost vozača 18 godina i
- osoba na vozilu može biti 1 odrasla osoba + 1 dijete (max. 150 kg ukupno)

Osim preko TC Mirjana&Rastoke, na quad avanturu može se poći i nekoliko kilometara dalje od Slunja. Vožnja ATV-quadra je moguća samo uz obveznu pratnju vodiča - instruktora i obavezno korištenje zaštitne opreme.

Tablica 8: Cjenik za vožnju quada

DUŽINA STAZE	CIJENA
5 kilometara	90 kn osoba/ 140 kn 2 osobe
8 kilometara	180 kn osoba/ 250 kn 2 osobe
12 kilometara	300 kn osoba/ 450 kn 2 osobe (dijete do 14 godina)
20 kilometara	550 kn osoba/ 700 kn 2 osobe (dijete do 14 godina)

Izvor: Vlastita izrada autorice prema podacima sa www.aktivni-odmor.com

(24.05.2016.)

Tablica 8 prikazuje kolika je cijena quad avanture ovisno o dužini staze po kojoj se vozi. Cijena je drugačija ovisno je li jedna osoba na vozilu ili dvije. Također, cijena ovisi i o tome da li je na vozilu dijete u starosnoj dobi do 14 godina.

Zipline

Zipline je kretanje pomoću gravitacije od vrha do dna, kosim užetom držeći se, ili pričvršćen, na slobodno pokretnu koloturu. Zipline dolazi u mnogim oblicima, a najčešće se koristi kao sredstvo zabave. Zipline ture postaju popularne aktivnosti za odmor, mogu se naći u avanturnim kampovima, adrenalinskim parkovima ili razvijenim turističkim naseljima, gdje zipline može biti samostalan element ili dio adrenalinskih parkova (ropes cours / roping

poligona).⁵⁰Jedan od najdužih sustava Ziplinea u Hrvatskoj nalazi se u Grabovcu, nadomak Plitvičkim Jezerima, preko kanjona rijeke Korane. Dužina spusta iznosi 300 metara. Najveća atrakcija ovog Ziplinea je, osim dužine, njegova brzina koja doseže više od 60 km/h. Vozači putuju na drugu stranu kanjona te se zatim vraćaju na sredinu do najniže točke na Ziplineu gdje se nalazi izlaz.

Slika 8: Zipline Korana

Izvor: Kamp Turist Grabovac, www.kamp-turist.hr (29.05.2016.)

Teambuilding

Turist Grabovac je pravo mjesto za one koji žele provesti nekoliko dana u aktivnom i zabavnom druženju sa svojim zaposlenicima, poslovnim partnerima, članovima udruge ili kluba. U Turist Grabovcu se organiziraju razne igre, interaktivne radionice, druženja i aktivnosti u kojima je glavni cilj poticanje timskog rada i razmišljanja na kreativan način, opuštanja i zabave. Preko TC Mirjana Ratoke može se ugovoriti rafting, kajaking, zahtjevni speleološki objekti, paintball, paintball na vodi, jahanje i pregršt drugih programa uz njihove stručne voditelje.

⁵⁰ <http://www.zipline.hr/izrada-zipline-o-zip-line> (28.05.2016.)

Penjački adrenalinski park

U blizini Plitvičkih jezera nalazi se penjalište Gajina koje zbog atraktivne lokacije i samog položaja uz kanjon Korane omogućava adrenalinski doživljaj i uživanje u prekrasnoj prirodi. Sastoji se od više različitih aktivnosti koje pružaju kombinaciju adrenalina, straha i avanture. Slobodno penjanje kao jedan od najbrže rastućih ekstremnih sportova, pruža mogućnost pobjeđivanja straha od visine i upuštanja u izazov savladavanja stijene koristeći snagu vlastitih ruku i nogu.

Može se poći u planinarsku via ferratu⁵¹ koja vodi na vrh Gajine pećine. Tijekom uspona za napredovanje koriste se postavljeni štrikovi kojima se olakšava uspon, a najzanimljiviji dio uspona je prelazak preko tehničkih ljestvi koje daju adrenalinski doživljaj ovoj ruti. Absajlanje sa vrha Gajine pećine je vrhunski adrenalinski doživljaj gdje se preko sustava štrikova spušta niz 45 metara visoku stijenu. Da bi absajlanje bilo ekstremnije, na visini od 25 metara se ulazi u gornju Gajinu pećinu gdje se nastavlja spuštanje kroz špiljski sustav koji povezuje gornju i donju Gajinu pećinu gdje se ponovno izlazi na svjetlost dana. Slack line je disciplina u kojoj je ravnoteža ključ uspjeha i ta aktivnost je spoj adrenalina, zabave i kupanja jer svaki neuspjeli pokušaj završava padom u vodu gdje se kupanje u biserno čistoj rijeci pruža kao dodatna aktivnost.

Program aktivnosti u parku:

- dolazak na Gajinu pećinu,
- upoznavanje sa instruktorima i zaduživanje opreme,
- kratko upoznavanje sa ostalom penjačkom i alpinističkom opremom,
- kratko uvodno predavanje o ponašanju na stijeni i tijekom aktivnosti,
- početak sa slobodnim penjanjem, via ferratom, absajlanjem i slack lineom uz konstantan nadzor instruktora koji cijelo vrijeme osiguravaju,
- trajanje aktivnosti cca 3:30 – 4 sata

⁵¹ **Via ferrata** predstavlja osiguranje i pomoć planinaru za sigurno napredovanje naizgled nepremostivim preprekama u planinama, a sastoje se najčešće od metalnih nožišta i klinova pričvršćenih za stijenu, čelične sajle za osiguranje koja se pruža uzduž puta, ljestvi i mostova.

8. ANALIZA TURISTIČKOG PROMETA I MOGUĆNOST RAZVOJA AKTIVNOG ODMORA NA PODRUČJU SLUNJA I OKOLICE

U razdoblju od 1.01.2015. do 31.12.2015. na području Slunja pratili su se dolasci domaćih i stranih gostiju u Slunj, kao i noćenja u Slunju. Ostvareni su sljedeći rezultati dolazaka i noćenja:

Tablica 9: Prikaz dolazaka u grad Slunj u 2015. godini

DOMAĆI GOSTI	STRANI GOSTI	UKUPNO DOLAZAKA
1.629	25.330	26.959

Izvor: Vlastita izrada autorice prema podacima iz Turističke zajednice grada Slunja

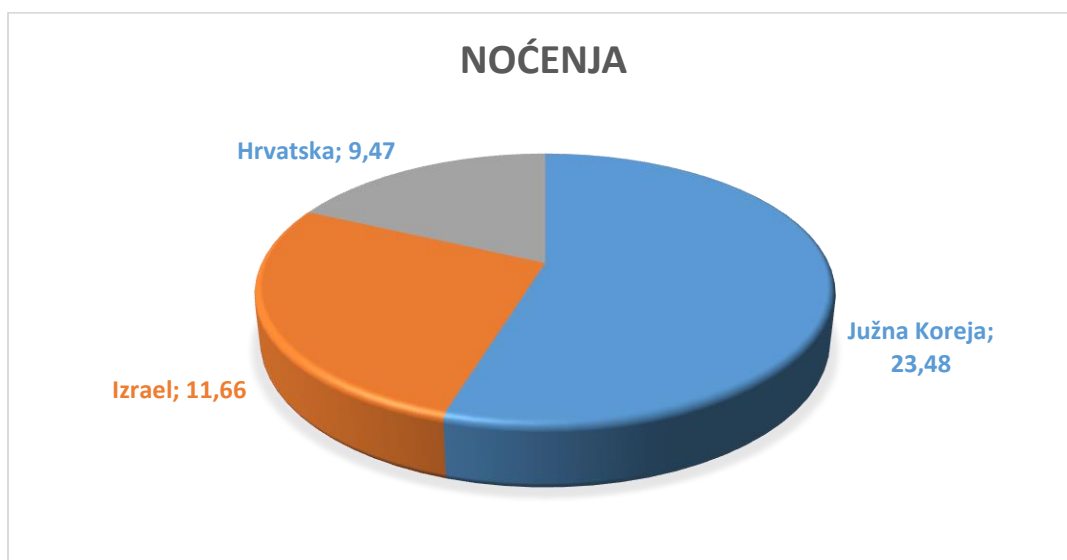
Tablica 10: Prikaz noćenja u gradu Slunju u 2015. godini

DOMAĆI GOSTI	STRANI GOSTI	UKUPNO NOĆENJA
2.740	32.660	35.400

Izvor: Vlastita izrada autorice prema podacima iz Turističke zajednice grada Slunja

Tablice 9 i 10 prikazuju ukupan broj dolazaka i noćenja u Slunju. U 2015. godini u Slunj je došlo ukupno 26.959 ljudi, od čega su 1.629 domaći gosti, a 25.330 strani. U Slunju je bilo 35.400 noćenja, od čega su 2.740 domaći gosti, a 32.660 strani. U usporedbi sa 2014. godinom, u 2015. godini došlo je do povećanja ukupnog broja noćenja i dolazaka za 23%.

Graf 1: Udio u ukupnom broju noćenja u Slunju

Izvor: Vlastita izrada autorice prema podacima sa www.tz-slunj.hr (29.05.2016.)

Graf 1 prikazuje koliki je udio turista u Slunju iz različitih zemalja. Najviše posjetitelja je zabilježeno iz Južne Koreje, koji obuhvaćaju 23,68% ukupnog broja noćenja. Na drugom mjestu su posjetitelji Izraela koji čine 11,33% ukupnog broja noćenja. Domaći gosti su na trećem mjestu sa 9,47% ukupnog broja noćenja.

Tablica 11: Statistika boravka i noćenja po zemljama u Slunju 2015. godine

NAZIV ZEMLJE	BORAVAKA	DOLAZAKA	NOĆENJA	%
Koreja, Republika	8362	8360	8646	23,68
Izrael	2774	2774	4135	11,33
Hrvatska	1888	1797	3459	9,47
Poljska	1667	1667	1997	5,47
Češka	1529	1529	1872	5,13
Italija	1174	1173	1861	5,10
Francuska	1157	1157	1594	4,37

Izvor: Turistička zajednica grada Slunja

Tablica 11 prikazuje vodeće zemlje iz kojih dolaze posjetitelji u grad Slunj iz razdoblja od 1.01.2015. do 31.12.2015. Nakon već spomenutih Koreje, Izraela i Hrvatske, među vodećim zemljama su još Poljska, Češka, Italija i Francuska. Za svaku zemlju najviše je bilo registriranih noćenja.

U Slunju je 2015. godine registrirano ukupno 77 objekata, 546 ležajeva, 115 soba, 40 apartmana i 3 studio apartmana, što znači da je došlo do porasta u odnosu na 2014. godinu kada je bilo registrirano 61 objekt, 470 ležajeva, 29 apartmana i 103 sobe. I dalje će se prihvatni kapaciteti povećavati jer se sve više stanovnika Slunja odlučuje na uređenje privatnih apartmana i soba.

Na području grada Slunja u zadnjih nekoliko godina zabilježen je porast turističkih aktivnosti, uključujući dolaske i noćenja. Zahvaljujući Rastokama ta brojka raste. Gradu ide u korist položaj koji je već ranije spomenut u radu. Bilo da se dolazi u Slunj isključivo radi posjete Rastokama ili da se ide na more starom cestom, Rastoke su vidljive svakom tko prolazi kroz Slunj jer se na njih pruža pogled sa ceste. Do 2015. godine grad nije naplaćivao ulaznice za Rastoke, no to se promijenilo jer može povećati turistički prihod grada. Sezona i na području grada Slunja i u Rastokama traje od početka travnja do kraja listopada, s time da se većina noćenja ostvaruje u periodu od početka lipnja do kraja rujna s maksimalnim brojem u kolovozu, ali sezonalnost nije toliko izražena. U području grada Slunja noćenja ostvaruju i u ostalim mjesecima, odnosno nema prekida u turističkim kretanjima tijekom godine.

Turizam u Slunju je i dalje najviše tranzitni, što znači da je više posjetitelja samo u prolazu prema drugoj destinaciji, nego što ostaje noćati i boraviti nekoliko dana. Tako i ugostiteljski promet, ako se ne gleda na ugostitelje u samim Rastokama, najviše raste u ugostiteljskim objektima koji su neposredno uz D-1 cestu ili u blizini ceste. Najviše se ističe Mirjana Rastoke, što obuhvaća hotel, restoran i turistički centar, pozicioniran u neposrednoj blizini grada Slunja, nekoliko minuta vožnje od Rastoka te 20 minuta od ulaza u nacionalni park Plitvička Jezera na desnoj strani državne ceste iz smjera Zagreb – Karlovac – Slunj - Plitvička jezera – Zadar – Split, 4 km prije Slunja. U njihovom vlasništvu su kajaci, raftovi, ATV- quadovi.

Također, bitan utjecaj na razvoj turizma u Slunju ima blizina općina Cetingrad i Rakovice te blizina Plitvičkih Jezera. Općina Rakovica zbog blizine Plitvičkih Jezera ima bitniji utjecaj na razvoj Slunja jer dio stacionarnih gostiju u području općine Rakovica i susjedne općine Plitvička Jezera u Ličko-senjskoj županiji pokazuje turistički interes i za područje Slunja. Osim na Rastoke, to se odnosi i na biciklističke itinerere na području grada Slunja. U korist gradu Slunju ide i blizina glavnog grada, Zagreba, koji je udaljen samo sat i 30 minuta vožnje autom.

Prednost grada Slunja su i rijeke koje teku kroz njega i kroz njegovu okolicu. Mogao bi se razviti kupališni turizam jer je svake godine gradsko kupalište na rijeci Korani sve uređenije i atraktivnije, no i dalje ga pretežno koriste stanovnici grada i okolice, a manje turisti. Također, festival RastRaft je prilično dobra promocija za razvoj sportskog turizma koji je inspiriran raftingom ili vožnjom kajakom.

Nordijsko hodanje je u Hrvatskoj relativno nova vrsta rekreacije, ali za nju interes raste. Slunj je nedavno uveo nordijsko hodanje u svoju ponudu i atrakciju. Organiziranjem više tečaja za početnike mogao bi postići veću zainteresiranost. Također bi promocijom mogao privući više posjetitelja kada bi uz cestu D-1 bile postavljene table sa informacijama za ljude u prolazu kako bi ih informirali i zainteresirali da stanu u Slunju.

Kao što je već navedeno, postojeća motocross staza u Slunju prije je služila za natjecanja, ali interes za nju je mali i sada služi samo za rekreativne svrhe i vježbe ekipa za motocross koje se prethodno najave. Kada bi se povećao interes za korištenje staze, ona bi se mogla urediti ili čak proširiti. Tome bi pridonijele marketinške aktivnosti. Nedaleko od Slunja je hrvatska granica sa Bosnom i Hercegovinom, a uz samu granicu smješten je grad Velika Kladuša u kojoj živi višegodišnja prvakinja Hrvatske i pobjednica brojnih međunarodnih natjecanja. Zbog male udaljenosti moguće bi bilo odvijanje njenih vježbi na slunjskoj motocross stazi, što bi moglo dovesti do popularnosti staze i zanimanja šire javnosti, a uostalom i do mogućnosti održavanja natjecanja u motocrossu te razvoja sportskog natjecateljskog turizma.

Kako je ribolovni i lovni turizam prepoznat kao prvi i drugi strateški prioritet Karlovačke županije do 2020. godine u Strategiji razvoja turizma Republike Hrvatske, nužno je bilo što kvalitetnije napraviti specijaliziranu strategiju koja će dati odgovor na pitanje kako ovaj ogromni potencijal realizirati na terenu. Prvi strateški cilj Karlovačke županije, pa tako i Slunja je unaprjeđenje fondova divljači i izgradnja lovnogospodarskih objekata. Svrha toga je da se na ruralnom području Županije stvore uvjeti koji će omogućiti realizaciju lovno-turističkog potencijala. Naglašava se potreba poticanja uzgoja sitne i trofejne krupne divljači te izgradnja lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata u svrhu povećanja fonda divljači. Ostvarenje toga cilja je usko povezano s edukacijom i poticanjem na učinkovito korištenje sredstava iz različitih izvora financiranja u skladu s definiranim prioritetima koji proizlaze iz toga strateškog cilja.

Drugi strateški cilj je održivo upravljanje lovištima i jačanje kapaciteta za lovstvo i lovni turizam. Ostvarenje drugog cilja znači razvoj održivih oblika lovnog turizma, organiziranje i povezivanje stručnih osoba s predstavnicima civilnog i gospodarskog sektora te osnivanju pravnih tijela. Realizacija ovog cilja donijela bi učinkovitije korištenje sredstava iz Europske Unije i domaćih izvora financiranja, a također bi povećalo razinu samozapošljavanja te jačanja kapaciteta lovnog turizma.

Zadnji cilj je konkurentnost lovstva i lovnog turizma te razvoj lovno turističke ponude i usluga, a to obuhvaća unaprjeđenje popratnih aktivnosti vezanih za promociju lovstva i lovnog turizma. Taj cilj bi pridonio poticanju, organiziranju i uključivanju ugostiteljskih sektora u proces razvoja lovnog turizma, a konačno i jačanju gospodarstva.

9. ZAKLJUČAK

Turizam je pojava koja utječe na privredni i društveni razvoj, a u nekim zemljama predstavlja i najvažniji izvor prihoda. Vrlo važna strana turizma za mjesta gdje se turizam razvija je također mogućnost zapošljavanja ljudi u uslužnom ekonomskom sektoru koji se odnosi na turizam. Sportski turizam postojao je još u povijesti, ali se njegov oblik mijenjao, to jest, motivi kretanja u turističku destinaciju su se promijenili. Dok se u povijesti za sportski turizam smatralo promatranje sportskih manifestacija, sada ljudi sami sudjeluju u sportskim aktivnostima. Znači da su ljudi sada češće sudionici sportske rekreacije i sve češće provode svoj odmor aktivno, bilo da se radi samo o razgledavanju i šetanju ili nečem puno aktivnijem. Faktori koji potiču razvoj sportsko-rekreacijskog turizma su porast sportsko-rekreacijskih potreba zato što na taj način ljudi održavaju svoje zdravlje koje je ugroženo zbog suvremenog načina rada gdje se čovjek nedovoljno kreće. Nakon toga je porast fonda slobodnog vremena, jer ljudi svoje slobodno vrijeme žele provesti što bolje mogu i što ispunjenije doživljajima. Razvoj sportsko-rekreacijskog turizma također ovisi o visini dohotka ljudi, jer bez toga turistička kretanja nisu moguća.

Slunj je mali grad, ali je turistički popularan, što zbog svoje povijesti i Rastoka, što zbog svog geografskog položaja. U Slunju se zadržavaju turisti koji su samo u prolazu prema moru, Plitvičkim Jezerima ili nekom drugom mjestu i oni koji su došli isključivo da vide baš Slunj. Kako se kroz godine razvija broj posjetitelja u tom mjestu, tako raste i turistička ponuda, s time i mogućnosti za aktivan odmor. U Slunju ljudi mogu šetati, planinariti, voziti bicikl, razgledavati prirodu, ići u lov i ribolov ili nordijsko hodanje, kuglati, jahati, kupati se na gradskom kupalištu na Korani ili na Mrežnici nedaleko od Slunja. U blizini Slunja turisti željni avanture mogu pronaći sportsku ponudu koja njima odgovara jer postoji mogućnost vožnje motocrossa, kayaka, kanua, ATV-a. Također, mogu zaigrati paintball i slično. Slunj ima potencijala za daljni razvoj, samo ga treba iskoristiti. Sve više ljudi prođe kroz Slunj i potrebno je imati ideje i sredstva kako ih navesti da se duže tamo zadrže. Uz to, puno toga ovisi o dobroj promociji i informiranju ljudi.

LITERATURA

Stručne knjige:

1. Bartoluci, M., **Ekonomika i menadžment sporta**, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Radovi Odsjeka za ekonomska istraživanja Zavoda za povijesne i društvene znanosti, Zagreb, 1997.
2. Bartoluci, M., **Ekonomika i menadžment sporta**, Informator, Zagreb, 2003.
3. Bartoluci, M., Čavlek, N. i suradnici, **Turizam i sport-razvojni aspekti / Tourism and sport-aspects of development**, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
4. Bartoluci, M., Čavlek, N., i urednici, **Turizam i sport**, Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagrebački velesajam, Zagreb, 1998.
5. Bartoluci, M., Škorić, S.: **Menadžment sportskog i nautičkog turizma**, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2009.
6. Kušen, E., **Turistička atrakcijska osnova**, Zagreb, 2002.
7. Magaš, D., **Razvoj hrvatskog turizma, koncepcija dugoročnog razvoja**, Adamić, Rijeka, 2000.
8. Petrić, L., **Upravljanje turističkom destinacijom; načela i praksa**, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2011.
9. Relac, M., Bartoluci, M., **Turizam i sportska rekreacija: organizacija i ekonomika sportsko-rekreacijskih sadržaja u turizmu**, Informator, Zagreb, 1987.

Časopisi:

1. Škorić, S.: **Sportski turizam i njegovi učinci na turističke destinacije-Primjer Istre**, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, br.1, Zagreb, 2008., str. 67.-92., dostupno na www.hrcak.hr
2. Andrijašević, M.: **Radno opterećenje, aktivne pauze i sportsko-rekreacijske aktivnosti u slobodno vrijeme**, Arhiv za higijenu i toksikologiju, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, br.3, Zagreb, 2012., str. 59.-64., dostupno na www.hrcak.srce.hr

Zakoni:

1. Zakon o sportu, Narodne novine, Zagreb, 2006., br. 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16

Internetske stranice i ostalo:

1. Aktivni odmor Plitvice-Slunj-Rastoke, www.aktivni-odmor.com (25.05.2016.)
2. Blog dnevnik hr, www.blog.dnevnik.hr (18.05.2016.)
3. Divljač i psi, www.divljacipsi.info(10.05.2016.)
4. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr (23.05.2016.)
5. Geoview info, www.hr.geoview.info (22.05.2016.)
6. Grad Slunj, Jedinostveni upravni odjel, Odsjek za gospodarstvo
7. Hrvatska enciklopedija, www.enciklopedija.hr (8.05.2016.)
8. Kamp Turist Grabovac, www.kamp-turist.hr (29.05.2016.)
9. Konjički centar Rastoke, www.croactivevacation.wix.com (19.05.2016.)
10. Kuglački savez karlovačke županije, www.kuglacki-savez-kz.hr (9.05.2016.)
11. Mirna Andrijašević: Stanje i perspektiva razvoja u području sportske rekreacije, Hrvatski kineziološki savez, www.hrks.hr (21.8.2016.)
12. Moje skijanje, www.mojeskijanje.com (10.05.2016.)
13. MPS 67, www.mps-67.hr (19.05.2016.)
14. Portal Hrvatskoga kulturnoga vijeća, www.hkv.hr (19.05.2016.)
15. Slunj crkva, www.slunj-crkva.hr (18.05.2016.)
16. Slunj, www.slunj.hr (21.05.2016.)
17. Turistička zajednica grada Slunja, www.tz-slunj.hr (19.05.2016.)
18. Turistički centar Mirjana Rastoke, www.mirjana-rastoke.hr (22.05.2016.)
19. Turistička zajednica grada Slunja,
20. Zipline, www.zipline.hr (28.05.2016.)

POPIS TABLICA

Tablica 1: Motivi dolaska turista u Hrvatsku.....	13
Tablica 2: Broj putovanja, noćenja i izdaci na višednevnim putovanjima prema glavnom motivu putovanja, godišnje.....	14
Tablica 3: Broj putovanja, noćenja i izdaci na višednevnim putovanjima prema glavnom motivu putovanja, godišnje.....	14
Tablica 4: Broj putovanja, noćenja i izdaci prema glavnom motivu putovanja, godišnje.....	19
Tablica 5: Cjenik sudjelovanja u lovu na divljač.....	23
Tablica 6: Ribolovno zaštitni propisi	25
Tablica 7: Paintball cjenik.....	31
Tablica 8: Cjenik za vožnju quada.....	33
Tablica 9: Prikaz dolazaka u grad Slunj u 2015. godini.....	36
Tablica 10: Prikaz noćenja u gradu Slunju u 2015. godini.....	36
Tablica 11: Statistika boravka i noćenja po zemljama u Slunju 2015. godine.....	37

POPIS ILUSTRACIJA

POPIS GRAFIKONA

Graf 1: Udio u ukupnom broju noćenja u Slunju.....37

POPIS SLIKA

Slika 1: Kuglana u Slunju.....8

Slika 2. Rafting u Slunju.....10

Slika 3: Motocross staza Grabarje.....29

Slika 4: Quad avantura.....32

Slika 5: Zipline Korana.....34